

DR. SZIKORA VERONIKA
tanszékvezető egyetemi tanár, dékán,
Debreceni Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar,
Polgári Jogi Tanszék

HATÁRON INNEN ÉS TÚL – TÁRSASÁGOK AZ UNIÓS ÉS A NEMZETI JOG MOZGÁSTERÉBEN

<https://doi.org/10.61382/MJE-Ertekezések.2024.Szikora.279>

Összefoglaló

20 éve csatlakozott Magyarország az Európai Unióhoz. A tanulmány ehhez kapcsolódóan tekinti át az Európai Unió társasági jogának főbb pontjait, külön kitérve a társasági jogi irányelvekre, az uniós társasági formákra és az EU legújabb kezdeményzéseire, az uniós és a tagállamok nemzeti jogszabályainak viszonyára. A jogharmonizáció és jogegységesítés keretében az európai társasági jog célja, hogy elősegítse a társaságok hatékony működését és versenyképességét, szabad mozgását a belső piacon. Napjainkban a változó gazdasági, társadalmi és jogi környezetben a társasági szabályoknak is igazodniuk kell az új kihívásokhoz. A megoldásához vezető úton sok kérdés és kritikai észrevétel is megfogalmazódik, amelyekre választ keresünk.

Kulcsszavak: Európai Unió; európai társasági jog; összehasonlító jog; jogharmonizáció; kodifikáció; társasági jogi irányelvek.

Bevezetés és előkérdések az uniós csatlakozásunk huszadik évfordulóján

Az európai gazdasági vérkeringésbe nem az Európai Unióhoz való csatlakozás napján került be Magyarország, de kétségtelenül az a nap, amelytől tagállamként a társasági jogunknak is szerves része és közvetlen hatásgyakorlója az uniós joganyag.

S hogyan formálja az uniós jog a nemzeti jogokat? Kölcsönhatással vagy irányítottan közös útra tereléssel? Sikerül-e a hazai társasági jogunkba megfelelően integrálni a kívánt joganyagot? Meddig terjedhet az EU fennhatósága? Szabályozott

vagy szabad a verseny? Számos kérdést tehetünk fel, amelyre igyekszünk választ adni és éberek maradni, hogy tudjuk követni a jogalkotási dömpinget.

Ebben a tanulmányban Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozása apropóján a társasági jog néhány alapkérdését járom körül. Az EU társasági joga egy olyan gazdasági, társadalmi és jogi háló, amelynek szövetét a nemzeti (tagállami) jogszabályok, az Európai Unió jogalkotási aktusai, a kapcsolódó bírósági döntések képezik. Az ehhez kapcsolódó nemzetközi összehasonlító jogi kutatások eredményei és a tudományos megerősítés, az európai összhang megteremtésére irányuló törekvések pedig külső támaszt adnak.

A tanulmányomban nem térek ki az Európai Unió alapító szerződéseire, az uniós jog elsődleges forrásaira és az EUB jogfejlesztő tevékenységére. Főképpen a másodlagos jogforrások közül a társasági joghoz kapcsolódó jogi aktusokat (irányelveket, rendeleteket) és egyéb jogi eszközöket, illetőleg nem jogi aktusokat mutatom be, koncentrálna a legújabb eredményekre, illetve a kritikus kérdésekre.

1. Európa térképén: kihívásokkal teli út a magyar uniós csatlakozásig

Egy visszatekintés, értékelés lehetőséget ad arra és el is várja, hogy a napi jogalkotási és jogalkalmazási aktualitásoktól kissé elszakadva, azokon felülemelkedve, de nem megkerülve igyekezzünk a témát bemutatni.

SÁRKÖZY TAMÁS – két évvel hazánk uniós csatlakozása előtt – a magyar gazdasági jog stratégiájáról írt cikkében alaptézisként megállapította, hogy a magyar gazdasági jog fejlődése alapvetően evolutívnek tekinthető. Ennek kiindulópontjaként az 1875-ös Kereskedelmi törvényt határozta meg, rámutatva arra is, hogy több töréspont és irányváltás jellemezte ezt a fejlődési ívet. A magyar modern gazdasági jog alapvetően az osztrák-magyar perszonál-, illetve reálunió alapjaira épült. Az I. világháború és Trianon okozta területvesztés a gazdaság gyengülését is magával hozta, a II. világháborút követően pedig szovjet nyomásra a tervgazdálkodás, a szocialista gazdasági jogrendszer és a társadalmi tulajdon jellemezte délibáb jelent meg a gazdasági jog horizontján, amelynek képe csak a nyolcvanas évek végén kezdett valóságos gazdasági képet mutatni.

Az 1989-es politikai rendszerváltozást követően a polgári piacgazdaság a magántulajdon és piaci verseny talaján szökkent szárba, amely már néhány évvel korábban vert gyökeret a gazdasági rendszerváltozás idején. Így némi lépéselőnyben is volt hazánk a többi (poszt)szocialista országgal szemben.

Az ezredforduló éveit az Európai Unió nyugat-európai modern piacgazdasági mechanizmusának átvételére való felkészülés, majd az uniós csatlakozást követő-

en a jogharmonizáció határozta meg, amely napjainkban, az Európai Unió tagállamaként közvetlenül jelen van Magyarországon is.¹

2. Dinamikus uniós jogalkotói kedv, változó fogadtatás

Az Európai Unió jelentősebb társasági jogi aktivitásának kezdete a hetvenes-nyolcvanas évekre datálódik. Az EU joga hosszú idő óta gyakorol hatást a nemzeti társasági jogokra. Az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlata fontos szerepet játszik a jogformálódásban. A jogharmonizáció mellett valószínű, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlatának köszönhetően a közeljövőben további változásokat fogunk érezni az uniós társasági jogban. (Ez a szegmens szerves része az európai társasági jognak, de jelen írásban erre nem térek ki.)

A jogi kultúrák és nemzeti jogok különbözőségének feloldása összetett feladat. A jogközelítés folyamatos aktivitást kíván, mert új kihívások, új elemek jelennek meg, ezért ez a jövőben sem tartóztatható fel. Figyelni kell azonban arra, hogy a jogegységesítésnek nem a legnagyobb, hanem a szükséges mértékig kellene terjednie. A gyakorlatban működő társasági formációknak meg kellene adni a megfelelő jogi hátteret, a kialakuló igényekre reagálva, az uniós és a társasági érdekek egyensúlyát megtartva.

A jogharmonizáció során egy egységes társasági jog kialakítása az Unión belül nem cél, de nem is megvalósítható. Törekvések vannak az átláthatóbb, jobban követhető, a lényeges elemekben kevesebb eltérést mutató jogi irányra, meghagyva azokat a különbségeket, amelyek színesítik az európai képet, teret engednek a versenynek, anélkül, hogy akadályoznák az alapjogok érvényesülését.

Az irányelvekben rögzített követelmények elsősorban a társaságokkal kapcsolatban az információ nyilvánosságát és hitelességét próbálják előmozdítani, a megfelelő tájékozódás elérése érdekében. A magyar társasági jog igyekszik lépést tartani ezekkel az elvárásokkal, nem szem elől tévesztve a magyar társasági jog versenyképességének biztosítását. A hazai joganyagba már beépültek az érintett szabályok, emellett az uniós elvárásoknak megfelelő időszakos felülvizsgálat szinte állandósult, így a jogharmonizáció folyamatos feladat elé állítja a magyar jogalkotót is.²

¹ SÁRKÖZY TAMÁS: A magyar gazdasági jog stratégiájáról. *Gazdaság és Jog*, 2002/10. szám, 3–4.

² Lásd A gazdasági társaságokról és a bírósági cégeljárásról szóló törvények koncepciója (A Kodifikációs Bizottság vitaanyaga), 2004. I/2. pont.

Az együttműködési akarat a jogközelítés keretében adott. A gazdasági tevékenység határokon átívelő jellege a vállalatok szempontjából egyaránt sokkal hangsúlyosabbá vált.

A kezdetben dinamikus uniós jogalkotói kedv az elmúlt években hullámszerű aktivitást mutat. Új témák kerültek az előtérbe, mint például a digitális társasági jog, a fenntarthatóság. A jogharmonizációs eszközök, az Unió kezdeményezte hivatalos eljárások, jogalkotási aktusok és a tagállamok társasági joggal foglalkozó kutatóinak, gyakorlati szakembereinek „projektjei” párhuzamosan jelen vannak, néhol találkoznak, máskor alternatív utakat kerestek.³

Vajon miért vált az elmúlt időszakban egyre nehezebbé az európai társasági jogot érintő jogalkotási kezdeményezések megvalósítása? Látható, hogy más irány felé terelődik a társasági jog fókusza. Ez az irány sikeresebb lesz? Az egységesítési törekvések között nem a meglévő tagállami szabályok összefésülése, hanem valami magasabb cél érdekében kreált új topikok borzolják a gazdasági szereplők kedélyét.

Az utóbbi idők sikertelen kezdeményezéseinek apropóján kimondható, hogy az egységes uniós társasági formák szorgalmazására irányuló uniós törekvések rendre ellenállásba ütköztek, egészben vagy részben megbuktak, illetve elgyengültek. (Ezekre a későbbiekben még kitérek.)

3. A belső piac navigátora: az európai társasági jog

3.1. Korlátozásoktól mentes mozgás a belső határok nélküli térségben

Az EU-n belül egy belső határoktól és korlátoztól mentes egységes piac megvalósítása a cél, amely biztosítja a jogi személyek szabad mozgását. A szabad áru- és tőke mozgáson alapuló, az Európai Unió keretein belül létrehozott belső piac kialakítását jelentősen befolyásolta a társasági jog, ezért annak vizsgálatát ezen szempontok figyelembevételével célszerű végezni és a nemzetközi dimenziójú megközelítése elméleti és gyakorlati szempontból is fontos.

A társaságok jelentős része országhatárokon átívelő tevékenységet végez, a termelési folyamatok nemzetközivé váltak, a piaci versenykörülmények között az EU alapkonceptiója a gyakorlatban is megtestesül.⁴

³ Lásd: Report of the Reflection Group On the Future of EU Company Law, *Working Paper Series*, No. 126, 5/2011, Brüsszel, 2011. április 5., 16–27.

⁴ A társasági jog jogharmonizációs vonatkozásairól lásd még például: GOMBOS KATALIN: *Európai jog – Az Európai Unió jogrendszere*. Wolters Kluwer, Budapest, 2020., KISFALUDI ANDRÁS: *Jogharmonizáció a kereskedelmi társaságok jogában*. In: VÉKÁS LAJOS (szerk.): *Európai közösségi jogi*

A gazdasági társaságok szabályainak harmonizációja során egyes fontosabb alapítási, szervezeti és működési jellemzőkre helyezik a hangsúlyt. A nemzeti jogok közelítésével, a hasonló szabályok miatt egyszerűbbé tehető a más tagállambeli cégalapítás vagy részesedésszerzés. Egyes működési költségek kiegyenlítődnék, a hitelezővédelem is hasonló megoldásokon alapul, a tagok egymás közötti viszonya, illetve a társasághoz fűződő kapcsolataik a lényegi pontokon hasonlóak, és így a befektetők is jobban érezhetik az egységes piac előnyeit.⁵

3.2. Az európai üzleti környezet fejlesztése

A Bizottság „Európa 2020” stratégiája⁶ a változó gazdasági környezethez és társadalmi igényeihez igazodó európai üzleti környezet javítására szólított fel. Az európai vállalkozások, befektetők és munkavállalók számára kialakított modern, hatékony társasági jogi és vállalatirányítási kereteknek a fenti célkitűzésekhez kell igazodnia. A prioritizált téma-területeket átfogó felülvizsgálatnak vetették alá, amelyeknek fő motíválója a 2003. évi, az Európai Unióban a társasági jog korszerűsítéséről és a vállalatirányítás javításáról szóló cselekvési terv⁷ volt, amelyből több kezdeményezés már megvalósult. Nem sokkal később, 2005-ben és 2006-ban tartott konzultáció is meghatározó állomást jelentett a cselekvési terv jövőbeli reálizálásában. Ezt követően 2012-ben újabb fejlemények történtek, amelyek a Bizottság véleménye szerint további lépéseket kellett tenni.⁸

Az uniós társasági jogban az elmúlt évtizedekben jelentős előrelépések történtek. A harmonizáció több kérdéskörre kiterjed, például a nyilvános vételi ajánlatok, a részvényesek és mások érdekeinek védelme, a nyilvánosan működő részvénytársaságok tőkéjének létrehozása és fenntartása, a fióktelepekre vonatkozó adatköz-

---

elemek a magán- és a kereskedelmi jogban, KJK-KERSZÖV, Budapest, 2001, 99–248., PAJOR-BYTOMSKI MAGDALENA: Jogharmozáció a kereskedelmi jog néhány témakörében. In: VÉKÁS LAJOS (szerk.): *Európai közösségi jogi elemek a magán- és a kereskedelmi jogban*, KJK-KERSZÖV, Budapest, 2001, 249–299., MISKOLCZI BODNÁR PÉTER (szerk.): *Európai társasági jog*. KJK-Kerszöv, Budapest, 2004., SÁNDOR ISTVÁN: Az európai társasági jog követelményei és a magyar társasági jog. *Gazdaság és Jog*, 1997/2. szám, 3–9., SÁRKÖZY TAMÁS: A gazdaság joga, mint az Európai Unióhoz való csatlakozás hajtóereje. *Gazdaság és Jog*, 1998/7-8. szám, 9–16.

⁵ MISKOLCZI BODNÁR PÉTER (szerk.): i. m. 78.

⁶ Az Európai Bizottsági közleménye: *Európa 2020. Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája*, COM(2010) 2020 végleges, 16–17.

⁷ Az Európai Bizottsági közleménye: *A társasági jog korszerűsítése és a vállalatirányítás javítása az Európai Unióban – Terv az előrelépéshez*, COM(2003) 284 végleges.

⁸ Az Európai Bizottsági közleménye: *Cselekvési terv: Európai társasági jog és vállalatirányítás – a részvényesek nagyobb szerepvállalását és a fenntartható vállalatokat szolgáló modern jogi keret Strasbourg*, 2012. 12. 12. COM (2012) 740 final. 2.

lési kötelezettségek, az egyesületek és szétválások, a részvényesek jogai és a kapcsolódó területek, digitális megoldások, fenntarthatósághoz kapcsolódó jelentéstétel. Elvitathatatlan eredmény az uniós társasági jogi formák megszületése: az európai részvénytársaság (SE), az európai gazdasági egyesülés (EGE) és az európai szövetkezet (SCE), azonban nincs előrehaladás egyes egyszerűsítési kezdeményezésekben és néhány statútumra vonatkozó javaslatot töröltek.

4. A haladást meghatározó irányítótáblák: a társasági jogi irányelvek

A társasági joghoz kapcsolódó irányelvek az alapszabadságok érvényesülését szolgáló és azt elősegítő jogi eszközök, amelyek a tagállamok társasági joggal összefüggő rendelkezéseinek összehangolásával a letelepedés és a tőkemozgás akadályát képező gátak lebontását célozza meg.⁹ Az Európai Unió tagállamként folyamatosan integrálni kell az uniós irányelveket a belső jogba, ez a társasági jogra kiemelten is vonatkozik.¹⁰

A Társasági jogi lexikon az irányelvek két csoportra osztja:¹¹

- a társaság alapításához kapcsolódó irányelvek: első irányelv, második irányelv, tizenkettedik irányelv;
- a társaság működéséhez kapcsolódó irányelvek: harmadik irányelv, hatodik irányelv, hetedik irányelv, negyedik irányelv, nyolcadik irányelv, tizedik irányelv, tizenharmadik irányelv.

A társasági jogi irányelvek közül az elsőt 1968-ban fogadták el, ezt követően több irányelv született, amely kezdetben az időrendhez igazodó, sorszámozott formában jelentek meg. Azóta ezeket többször módosították és egy részüket 2017-ben kodifikálták. Az alábbiakban ezeket az irányelveket felsoroljuk, a kodifikációban érintetteket pedig külön szedve sorakoztatjuk fel.

⁹ NAGY BARNA KRISZTINA: Társasági jogi irányelv. In: DÚL JÁNOS – LEHOCZKI ZÓRA ZSÓFIA – PAPP TEKLA – VERESS EMŐD (szerk.): *Társasági jogi lexikon*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2019, 264.

¹⁰ VÉKÁS LAJOS: A Polgári Törvénykönyv első hét évéről. *Jogtudományi Közlöny*, 2021/3. szám, 101.

¹¹ NAGY BARNA KRISZTINA: i. m. 262.

4.1. Társasági jogi irányelvek a 2017/1132/EU irányelv konszolidációja után

A 2017. július 20-án hatályba lépő 2017/1132/EU irányelv,¹² amely egyesítette a hatályon kívül helyezett irányelvek tartalmát (azokat tartalmában nem módosította, nem egészítette ki), így a társasági jog szabályainak jelentős részét egy irányelvben gyűjtötte össze, beleértve a társaságok alapítását és működését is.¹³

Az irányelv már meglévő jogszabályokat kodifikál, ezért a tagállamok nemzeti jogukba való külön átültetését nem igényelte.

Az irányelv eredetileg az alább felsorolt korábbi uniós társasági jogi irányelveket kodifikálta, anélkül, hogy tényleges tartalmukat módosította volna:¹⁴

– Az első irányelvet a tőkegyesítő társaságok alapításáról, semmisségéről és szerveik képviseleti jogáról (68/151/EGK; 1968. március 9.) több alkalommal módosították, 2009-ben újrakodifikálták (2009/101/EK irányelv), majd ezt a jogszabályt a társasági jog egyes vonatkozásairól szóló 2017/1132/EU irányelv váltotta fel.¹⁵

– A második irányelvet a részvénytársaságok alapításáról, alaptőkéjének védelméről és módosításáról (77/91/EGK; 1976. december 13.) hatályon kívül helyezte és felváltotta a 2012/30/EU irányelv. Ez utóbbi helyébe lépő 2017/1132/EU irányelvet 2019-ben módosították a digitális eszközök és folyamatok társasági jogban való használatával összefüggésben.¹⁶

– A harmadik irányelv a részvénytársaságok egyesülésére vonatkozik. A 78/855/EGK irányelvet (1978. október 9.) hatályon kívül helyezte a 2011/35/EU irányelv 2011. április 5-én. Később ezt a jogforrást is hatályon kívül helyezte a 2017/1132/EU irányelv.¹⁷

– A részvénytársaságok szétválásáról szóló hatodik irányelvet (82/891/GK; 1982. december 17.) újrakodifikálta a 2017/1132/EU irányelv.

– A tizedik irányelvet a részvénytársaságok határokon átlépő, nemzetközi egyesüléséről (2005/56/EK; 2005. október 26.) hatályon kívül helyezte és felváltotta a 2017/1132/EU irányelv.

¹² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1132 irányelve (2017. június 14.) a társasági jog egyes vonatkozásairól (HL L 169, 2017.6.30., 46.)

¹³ *A társasági jog egyes tőkegyesítő társaságokat érintő vonatkozásai*. Összefoglaló a 2017/1132/EU irányelv – a társasági jog egyes tőkegyesítő társaságokat érintő vonatkozásainak kodifikációja c. dokumentumról. <https://eur-lex.europa.eu/HU/legal-content/summary/certain-aspects-of-company-law-concerning-limited-liability-companies.html>

¹⁴ Lásd még: MOHAI MÁTÉ: Társasági jogunk uniós háttéréről. *Európa Jog*, 2020/2. szám, 22.

¹⁵ UDO BUX – ALEXANDRU-GEORGE MOȘ – MARIUSZ MACIEJEWSKI: *Company Law*. 05/2024, 2. https://www.europarl.europa.eu/erpl-app-public/factsheets/pdf/en/FTU_2.1.11.pdf.

¹⁶ BUX – MOȘ – MACIEJEWSKI: i. m. 2.

¹⁷ CSEHI ZOLTÁN (szerk.): *Az európai magánjog forrásai*. Pázmány Press, Budapest, 2021, 35–36.

– A tizenegyedik irányelvet a fióktelepekkel kapcsolatos közzétételi kötelezettségekről (89/666/EGK; 1989. december 22.) is a 2017/1132/EU irányelv kodifikálta újra.

4.2. További társasági jogi irányelvek (amelyeket nem érintett 2017/1132/EU irányelv)

– A tőkeegyesítő társaságok évről-évre vonatkozó 78/660/EGK, negyedik irányelvet (1978. július 25.) hatályon kívül helyezte és felváltotta a 2013/34/EU irányelv (2013. június 26.).

– A hetedik irányelvet a konszolidált évről-évre vonatkozó 83/349/EGK, negyedik irányelvet (1978. július 25.) hatályon kívül helyezte és felváltotta a 2013/34/EU irányelv.

– A nyolcadik irányelvet a könyvvizsgálói tevékenység engedélyezéséről (84/253/EGK; 1984. április 10.), a 2000-es években felülvizsgálták és új irányelvet fogadtak el 2006-ban (2006/43/EK irányelv, 2006. május 17.).

– A tizenkettedik irányelvet illetően az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságokról szóló 89/667/EGK irányelvet a 2009/102/EK irányelv váltotta fel 2009 szeptemberétől.

– A tizenharmadik irányelv a nyilvános vételi ajánlattétellel megvalósuló vállalatfelvásárlásra vonatkozik; ez az ún. „takeover” irányelv (2004/25/EK; 2004. március 30.).¹⁸

4.3. A 2017/1132/EU irányelv módosításai és „továbbélése”

A 2017/1132/EU irányelvet is többször módosították, felülvizsgálták és kiegészítették az alábbi irányelvekkel:¹⁹

– A digitális eszközök és folyamatok társasági jog terén történő használatáról szóló 2019/1151/EU irányelv.²⁰ A 2019. június 20-i irányelv legtöbb rendelkezésének

¹⁸ Az irányelvekről lásd még: AUER ÁDÁM – BAKOS KITTI – BUZÁSI BARNABÁS – FARKAS CSABA – NÓTÁRI TAMÁS – PAPP TEKLA: *Társasági jog*. Lectum, Szeged, 2011. 608–632., PAPP TEKLA: *Az Európai Unió társasági jogi normái*. Szegedi Európa-jogi Szakkönyvtár, JATEPress, Szeged, 2005., CSEHI: i. m. 26–32.

¹⁹ Company law and corporate governance. EU rules and activity in this area, Informal Company Law Expert Group, action plan on company law and corporate governance. https://commission.europa.eu/business-economy-euro/doing-business-eu/company-law-and-corporate-governance_en; és <https://eur-lex.europa.eu/HU/legal-content/summary/certain-aspects-of-company-law-concerning-limited-liability-companies.html>.

²⁰ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1151 irányelve (2019. június 20.) az (EU) 2017/1132 irányelvnek a digitális eszközök és folyamatok társasági jog terén történő használatára tekintetében történő módosításáról.

átültetési határideje 2022 augusztusában lejárt, kivéve néhány cikk esetében, amelyeknél a határidő 2023 augusztusa.

Az Európai Bizottság 2023. március 29-én irányelvjavaslatot fogadott el a társasági jog területén igénybe vehető digitális eszközök és folyamatok használatának további kiterjesztéséről és korszerűsítéséről.²¹ Az irányelvjavaslat az üzleti környezet átláthatóságát kívánja javítani az egységes piacon, több, megbízhatóbb, naprakész vállalati információ közzétételével és a vállalatoknak az adminisztratív terheknek csökkentése mellett. A javaslat jelenleg az Európai Parlament és a Tanács előtti megvitatás fázisában tart.

– A határokon átnyúló átalakulásokról, egyesületekről és szétválásokról szóló 2019/2121/EU irányelv²² (kifejtését lásd a következő alpontban).

– A 2019/1023/EU irányelv,²³ annak érdekében, hogy a tagállamok számára lehetővé tegye a 2017/1132/EU irányelv egyes cikkei alóli kivételek engedélyezését (a megelőző szerkezetátalakítási keretek kialakítása érdekében).²⁴

4.4. A határokon átnyúló átalakulások, egyesületek és szétválások újabb szabályai (2019/2121/EU irányelv)

2018-ban az Európai Bizottság megállapította a határokon átnyúló átalakulások, egyesületek és szétválások vonatkozásában azon uniós jogi keret hiányosságát, amely miatt a vállalkozások a más tagállamok piacához való hozzáférése, így azok hatékony működése, a változó környezethez való alkalmazkodásának lehetősége korlátozott volt.²⁵

²¹ Proposal for a Directive to further expand and upgrade the use of digital tools and processes in company law. https://commission.europa.eu/publications/proposal-directive-further-expand-and-upgrade-use-digital-tools-and-processes-company-law-all_en?prefLang=hu.

²² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/2121 Irányelve (2019. november 27.) az (EU) 2017/1132 irányelv határokon átnyúló átalakulások, egyesületek és szétválások tekintetében történő módosításáról.

²³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1023 irányelve (2019. június 20.) a megelőző szerkezetátalakítási keretéről, az adósság alóli mentesítésről és az eltiltásokról, valamint a szerkezetátalakítási, fizetésképtelenségi és adósság alóli mentesítési eljárások hatékonyságának növelését célzó intézkedésekről, és az (EU) 2017/1132 irányelv módosításáról (Szerkezetátalakítási és fizetésképtelenségi irányelv).

²⁴ *A társasági jog egyes tőkeegyesítő társaságokat érintő vonatkozásai.* Összefoglaló a 2017/1132/EU irányelv – a társasági jog egyes tőkeegyesítő társaságokat érintő vonatkozásainak kodifikációja c. dokumentumról. <https://eur-lex.europa.eu/HU/legal-content/summary/certain-aspects-of-company-law-concerning-limited-liability-companies.html>

²⁵ Végső előterjesztői indokolás a tőkeegyesítő társaságok határokon átnyúló átalakulásáról, egyesüléséről, szétválásáról és egyéb jogharmonizációs célú törvénymódosításról szóló 2021. évi CXXIV. törvényhez – Indokolások Tára, 2021/137. Általános indokolás 1. pont.

2019 novemberében elfogadták a 2019/2121/EU irányelvet a 2017/1132/EU irányelv határokon átnyúló átalakulások, egyesülések és szétválások tekintetében történő módosításáról, továbbá a tőkeegyesítő társaságok határokon átnyúló egyesülésére vonatkozó további szabályokat, amely során a Parlament jelentős módosításokat hajtott végre.

Az új szabályrendszer lehetővé teszi, hogy a társaságok digitális eszközöket használjanak a társasági jogi eljárásokban, emellett biztosítékokat szolgáltat a csalások ellen és védi az érdekelt feleket, és a határokon átívelő társasági mobilitásról és szerkezetátalakításról is rendelkezik. Ennek az irányelvnek az átültetési határideje 2023 januárjában járt le.²⁶

Magyarországon a tőkeegyesítő társaságok határokon átnyúló átalakulásáról, egyesüléséről, szétválásáról és egyéb jogharmonizációs célú törvénymódosításról szóló 2021. évi CXXIV. törvény a 2019/2121/EU irányelvnek való megfelelést szolgálta.²⁷ A törvény – a korábbi szabályozáshoz²⁸ viszonyítva, azt kiegészítve – átfogóan, új normatív megoldással foglalja össze az átalakulására, egyesülésére és szétválására vonatkozó rendelkezéseket.

Mindez bizakodásra adhat okot a vállalkozások számának növekedésével és az új piacokhoz való jutással kapcsolatban.²⁹

4.5. Új kezdeményezések a vállalati fenntarthatóságért

A vállalati fenntarthatóság, a vállalati társadalmi felelősségvállalás fogalma és tartalma változik, bár határai körvonalazhatók, nem mutatnak egy egységes rendszert. A jog keresi a helyét ebben a képlékeny mátrixban.

Az ESG teljesítményértékelési mutatók a vállalatok értékelésének egyik legmeghatározóbb pontjává léptek elő, erről átlátható és ellenőrizhető módon számot kell adni.

²⁶ Company law and corporate governance. EU rules and activity in this area, Informal Company Law Expert Group, action plan on company law and corporate governance. https://commission.europa.eu/business-economy-euro/doing-business-eu/company-law-and-corporate-governance_en.

²⁷ 2021. évi CXXIV. törvény a tőkeegyesítő társaságok határokon átnyúló átalakulásáról, egyesüléséről, szétválásáról és egyéb jogharmonizációs célú törvénymódosításról. A törvény – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – 2022. augusztus 1-jén lépett hatályba. Ennek bizonyos rendelkezéseit módosította: a gazdaság versenyképességének növelése érdekében történő törvénymódosításokról szóló 2023. évi XXXIX. törvény.

²⁸ 2007. évi CXL. törvény a tőkeegyesítő társaságok határokon átnyúló egyesüléséről (hatályát veszette: 2022. 9. 01.)

²⁹ BORSOS TIBOR: A tőkeegyesítő társaságok határokon átnyúló átalakulása, egyesülése, szétválása az új törvényi szabályozás tükrében. *Gazdaság és Jog*, 2022/7-8. szám, 54. és 57.

Egy újabb intézkedéscsomag az átláthatóság jegyében, amely a társaságokra – alaptevékenységük mellett, azon túl – jelentős adminisztratív terhet ró, előírja, hogy szolgáltatassanak információkat, adatokat. Annak ellenére, hogy éppen az az egyik kiemelt cél az EU-ban a vállalkozások működésének megkönnyítése, adminisztratív terheinek csökkentése. Természetesen a cél nemes, de a vállalatok egyelőre az újabb kötelezettséget látják benne, bár vannak élelmesebbek, akik a márkaépítés részévé teszik, közvetlenül is nyereséget remélve.

Látható, hogy az EU bekeményít, és az eddig önkéntesen vállalt fenntarthatósági intézkedések közvetlenül kötelezővé válnak.

A jogalkotó a cél elérésének érdekében komplex jogi támogatással jogi keretrendszert kíván teremteni.

4.5.1. Előzmények

A részvényesek hosszú távú szerepvállalásának ösztönzése

A 2017/828/EU irányelv új – bár nem előzmény nélküli – célt határozott meg, amely a részvénytársaságokban a befektető részvényesek hosszú távú szerepvállalásának ösztönzésére irányul. Ezt ültette át hazánkban a hosszú távú részvényesi szerepvállalás ösztönzéséről és egyes törvények jogharmonizációs célú módosításáról szóló 2019. évi LXVII. törvény.³⁰

Intézkedések a vállalatirányítás fenntarthatóság-központúvá tétele érdekében

2020 decemberében megjelent a felelős vállalatirányításról szóló jelentés.³¹ Ezzel egyidejűleg zajlott a vállalati átvilágításról és a vállalati elszámoltathatóságról szóló – a felelős vállalatirányításhoz kapcsolódó – kezdeményezés.³²

A pénzügyi és gazdasági tevékenységek után az EU a nem pénzügyi információk közzétételével támaszt adatszolgáltatási igényt, végrehajtandó, konkrét kötelezettségek teljesítésének elvárásával, az átláthatóságra és az elszámoltathatóságra élesítve a figyelmet.³³

³⁰ Lásd még a témában: BODZÁSI BALÁZS: A hosszú távú részvényesi (befektetői) szerepvállalás ösztönzésére irányuló uniós törekvések. *Fontes Iuris*, 2018/2. szám, 32–39.

³¹ Jelentés (2020.12.02.), 2020/2137(INI).

³² Jelentéstervezet a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a vállalati átvilágításról és a vállalati elszámoltathatóságról 2020/2129(INL), Jogi Bizottság. Előadó: LARA WOLTERS (2020. 11. 19.)

³³ Jelentés (2020. 12. 02.), 2020/2137(INI) 16.

4.5.2. Vállalati fenntarthatósági jelentéstételi kötelezettségek változása – önkéntesből kötelező forma³⁴

Érintett jogszabályok:

- Nem pénzügyi beszámolási irányelv (*Non-Financial Reporting Directive, NFRD*) – 2014/95/EU;³⁵
- Vállalati fenntarthatósági beszámolási irányelv (*Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD*) – 2022/2464/EU;³⁶

Az NFRD/CSRD összehasonlításból is láthatjuk,³⁷ hogy a fenntarthatósági jelentés elkészítése már egyre szigorodó jogi előírás végrehajtása, túlmutat az önkéntes teljesítésen. Mindazzal, hogy tartalmát és terjedelmét kiterjesztik, a CSR fogalma tágul és jogi legitimitációt kap. Az eddigi önkéntes tevékenységeket, amelyek a CSR részeként, mint a jogi megfelelésen túli tevékenységek jelentek meg, a folyamatok formálódása közben bevonják a jogkövetkezményekkel ellátott keretrendszerbe. Véleményem szerint ezeket nehéz elválasztani egymástól, így a jogi megfeleléssel járó tevékenységek is a CSR részévé válnak.

Mindezzel egy jelentős állomáshoz értünk és tekintettel arra, hogy a végső cél egyelőre idealisztikus, nem tudjuk, hogy hol van a végállomás. Mindenesetre várjuk a fejleményeket, a hatásvizsgálatok eredményeit és nem utolsósorban a vállalatok reakcióit.

4.5.3. A szabályozás alanyai

AUER ÁDÁM írásában a felelős társaságirányítás és szociális felelősségvállalás kapcsolódási pontjait tárja fel és felteszi a kérdést: mi tekintő vállalatnak, a szociális felelősségvállalás alanyának, megjegyezve, hogy az alanyi kör nem csupán a társasági for-

³⁴ Részletes kifejtését lásd: SZIKORA VERONIKA: Önkéntesből kötelező – látélet a vállalati társadalmi felelősségvállalás térhódításáról. *Gazdaság és Jog*, 2023/1–2. szám, 32–40.

³⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/95/EU irányelve (2014. október 22.) a 2013/34/EU irányelvnek a nem pénzügyi és a sokszínűséggel kapcsolatos információknak bizonyos nagyvállalkozások és vállalatcsoportok általi közzététele tekintetében történő módosításáról. HL L 330: 1–9. (2014. 11. 15.). A 2014/95/EU irányelv 2014. december 6-án lépett hatályba. Az érintett vállalkozások az irányelv alkalmazását 2018-tól, a 2017. pénzügyi évvel kapcsolatos információkra vonatkozóan kezdték meg.

³⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2022/2464 irányelve (2022. december 14.) a 537/2014/EU rendeletnek, a 2004/109/EK irányelvnek, a 2006/43/EK irányelvnek és 2013/34/EU irányelvnek a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolás tekintetében történő módosításáról, HL L 322: 15–80. (2022. 12. 16.) A 2022/2014 irányelv 2023. január 5-én lépett hatályba. Az érintett vállalkozások az irányelv alkalmazását 2025-től, a 2024. pénzügyi évvel kapcsolatos információkra vonatkozóan kezdik meg.

³⁷ SZIKORA (2023): i. m. 37–38.

mákra korlátozódik.³⁸ Ezt az új uniós szabályok azóta már igyekeznek megválaszolni, bár ezt nem hagyományos társasági jogi megközelítésben, hanem inkább a gazdaságban elfoglalt helyük, bevételük határozza meg, és joganyagoként is változó. A vállalatcsoportosulások speciális helyzete is kérdésként vetődik fel. A vállalatcsoportosulások működését a közös üzletpolitika határozza meg, a „részt vevő szereplők piaci különállása csak látszólagos”.³⁹

Egyre felfokozottabb a hangulat a fenntarthatósággal kapcsolatos beszámolókkal kapcsolatban, az egész világban. Többek között ezért is lépett fel az EU annak érdekében, hogy egy átfogó szempontrendszert dolgozzon ki, annak érdekében, hogy a tagállami fellépéseket is egy irányba terelje, illetőleg jó alapot teremthessen a nemzetközi partnereivel való együttműködéshez. A tagállamok önálló fellépéseivel összevetve az uniós beavatkozástól azt várják, hogy hozzájárul a globális szakpolitikai fejleményekhez, az európai vállalatok és más érdekelt felek érdekvédelméhez.⁴⁰

Az EU fenntartható finanszírozási stratégiájában a fenntarthatósági beszámolási követelményeket több szabály is érinti, együttesen alkotnak egy jogi keretet, amelyben kiemelt szerepet tölt be a nem pénzügyi beszámolási irányelv (NFRD), a pénzügyi szolgáltatási ágazatban a fenntartható finanszírozással kapcsolatos közzétételről szóló rendelet (SFDR) és a taxonómiai rendelet mellett. A CSRD Javaslat az NFRD-ben meghatározott fenntarthatósági beszámolási követelményekre épült, és azokat felülvizsgálta a fenntartható finanszírozásra vonatkozó tágabb keretben is (az SFDR-t és a taxonómiai rendeletet is), az európai zöld megállapodás célkitűzéseinek szem előtt tartása mellett.⁴¹

5. Az európai uniós társasági formák létrehozatala és tervezetei

A jogharmonizáció mellett elindult egy olyan folyamat is, amely már túllép ezen a szinten, és a jogegységesítés az önálló európai társasági formák kialakításában

³⁸ AUER ÁDÁM: A felelős társaságirányítás és a vállalatok szociális felelősségvállalásának fejleményei az Európai Unióban III. rész. *Céghírnök*, 2012/8. szám, 5–6. Lásd még: PÁZMÁNDI KINGA: A jogi személyek nyilvántartási rendszere az Európai Unió egyes tagállamaiban, és Magyarországon. *Magyar Jog*, 2015/4. szám, 202–209.

³⁹ PÁZMÁNDI KINGA: Konzernjog az új Ptk.-ban. *Gazdaság és Jog*, 2013/7–8. szám, 25–30., SÁRKÖZY TAMÁS: *A magyar társasági jog Európában – a társasági- és konzernjog elméleti alapjai*. HVG-ORAC, Budapest, 2001, 295–353., PÁZMÁNDI KINGA: Vállalatcsoport. In: Sárközy, Tamás (szerk.): *Polgári jog. A jogi személy. Az új Ptk. magyarázata II/VI*. Budapest, HVG-ORAC, 2018, 88–111.

⁴⁰ Javaslat az Európai Parlament és a Tanács irányelve a 2013/34/EU irányelvnek, a 2004/109/EK irányelvnek, a 2006/43/EK irányelvnek és az 537/2014/EU rendeletnek a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolás tekintetében történő módosításáról {SEC(2021) 164 végleges} – {SWD(2021) 150 végleges} – {SWD(2021) 151 végleges} Brüsszel, 2021.04.21. COM(2021) 189 végleges 2021/0104(COD) Indokolás 1.

⁴¹ Javaslat (2021.04.21.) COM(2021) 189 végleges Indokolás 1.

jelenik meg. Ezeknek a sui generis társasági formáknak a létrehozásáról, közvetlenül alkalmazandó uniós (közösségi) rendeletek szólnak, amelyek a nemzeti társasági jogok különbözőségeit és behatárolt területi alkalmazását kívánják feloldani az európai dimenziójú gazdasági társaságok megszületése érdekében.⁴²

Az uniós társasági jog tehát a harmonizáción túlmenően sajátos uniós társasági jogi formát is meghatároz, mely jogi eszközöket gyakran nevezik „28. rendszernek”. Ezek a rendeletek nem a meglévő nemzeti jogot harmonizálják, módosítják vagy helyettesítik, hanem alternatív jogi formákat hoznak létre.⁴³

Három társasági forma esetében az uniós javaslat megvalósult. Ezek az európai gazdasági egyesülés, az európai részvénytársaság és az európai szövetkezet. Ezekon túl más társasági formákra is tettek javaslatot, előkészületek folytak az egységes „európai kft.”-re, az európai kölcsönös biztosító egyletre és az európai egyesületre és az európai zártkörű társaságra is.

5.1. Az Európai Parlament szerepe az uniós társasági formák létrejöttében

Többszöri jogszabálmódosítást követően 2007 februárjában a Parlament felszólította a Bizottságot, hogy az európai részvénytársaság statútumának felülvizsgálata érdekében terjesszen elő javaslatot az európai zártkörű társaságról, a kvv. szektor igényeinek kielégítésére.

Az európai társulásra, illetve az európai biztosító egyesületekre vonatkozó két rendeletjavaslat visszavonását követően a Parlament arra szólította fel a Bizottságot, hogy vegye újra napirendre ezeket a kérdéseket, az alapítványokra és a társulásokra vonatkozó megfelelő jogi keret létrehozását is szorgalmazta. Az európai biztosító egyesületek statútumáról szóló, 2013. március 14-i állásfoglalásában a Bizottság számára ajánlásokat fogalmazott meg a Parlament az európai biztosító egyesületek statútumával kapcsolatban.⁴⁴

Hosszú éveket követően, 2023 szeptember 5-én elfogadták, majd 2024 márciusában a Parlament megszavazta a határokon átnyúló európai egyesületekről szóló

⁴² A Tanács 2157/2001/EK rendelete (2001. október 8.) az európai részvénytársaság (SE) statútumáról, 7. pont.

⁴³ Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság zöld könyve a fogyasztók és a vállalkozások javára szolgáló európai szerződési jog felé történő előrehaladás szakpolitikai választási lehetőségeiről (COM(2010) 348 végleges) (2011/C 84/01) C 84/5.

⁴⁴ P7_TA(2013)0094 Az európai biztosító egyesület statútuma. Az Európai Parlament 2013. március 14-i állásfoglalása a Bizottsághoz intézett ajánlásokkal az európai biztosító egyesület statútumáról [2012/2039(INL)].

javaslatot,⁴⁵ amelytől azt remélik, hogy javítani fogja a belső piac működését a jogi és adminisztratív akadályok felszámolásával, egyenlő versenyfeltételeket megteremtve a több tagállamban működni kívánó nonprofit szervezetek számára.⁴⁶

A Bizottság 2012-ben javaslatot tett az európai alapítvány, „Fundatio Europea” (FE) státútumára, hogy megkönnyítse közhasznú munkavégzést az EU-ban. A tervezet végül nem járt sikerrel. A projekt újjáélesztése sem rövid, sem középtávon nem várható és konkrét alternatívák megfogalmazását sem halljuk azóta sem, bár a szociális vállalkozások tekintetében az Európai Unió potenciálisan fontolóra vehetne olyan intézkedéseket, amelyek részben hasonló kérdéseket kezelnek.⁴⁷

Az Európai Parlament 2012 júniusában állásfoglalást adott ki az európai társasági jog jövőjéről, amelyben konkrét feladatokat jelölt meg a Bizottság számára. A Parlament kifejtette, a tagállami jogszabályok értelmében meglévő társasági formákat uniós társasági formákkal kell kiegészíteni és tovább fejleszteni a meglévőket. Sürgette a Bizottságot az SPE státútumának elfogadására.⁴⁸

5.2. Uniós társasági formák

Az uniós társasági jogi formák – mint az SE vagy az SCE – kérdése és azok felülvizsgálatának szüksége állandósult, a 2010-es évektől erősödő – az EU a jövőbeli társasági jogára irányuló – figyelem nem lankad. A reflexió eredményei azt mutatják, hogy szükséges és indokolt áttekinteni az egyenlő versenyfeltételeknek, valamint a jobb és egyszerűbb szabályozás iránti igényeknek való megfelelést.⁴⁹

5.2.1. Európai részvénytársaság (Societas Europaea, SE)

Az európai részvénytársaság (SE) jogi személyiséggel rendelkező, részvénytársasági formában létesített sui generis társasági forma.⁵⁰

⁴⁵ Javaslat Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a határokon átnyúló európai egyesületekről. COM/2023/516 final.

⁴⁶ BUX – MOŞ – MACIEJEWSKI: i. m. 7.

⁴⁷ STEFANIE JUNG: *The (temporary) end of the Fundatio Europaea (FE)*. Trusts & Trustees, Volume 27, Issue 6, July 2021, 446–449. DOI: <https://doi.org/10.1093/tandt/ttab064>

⁴⁸ Az Európai Parlament 2012. június 14-i állásfoglalása az európai társasági jog jövőjéről [2012/2669(RSP)] 2013/C 332 E/15 (2013.11.15., C 332 E/79.), BUX – MOŞ – MACIEJEWSKI: i. m. 7.

⁴⁹ A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának. Az európai szövetkezet (SCE) státútumáról szóló, 2003. július 22-i 1435/2003/EK tanácsi rendelet alkalmazása, Brüsszel, 2012.2.29. COM(2012) 72 final 4.

⁵⁰ A Tanács 2001. október 8-i 2157/2001/EK rendelete az európai részvénytársaság státútumáról. [1. cikk (3) bekezdés]

Az SE szabályozási szintjei:⁵¹

- az európai részvénytársaság alapszabályáról szóló 2157/2001/EK tanácsi rendelet, valamint a munkavállalói részvételtől szóló 2001/86/EK irányelv,
- az irányadó közösségi joganyag szerint elfogadott tagállami rendelkezések (Magyarországon a 2004. évi XLV. törvény az európai részvénytársaságról),
- a székhely szerinti nemzeti jognak a részvénytársaságokra vonatkozó jogszabályai.

Az Európai Unió hivatalos honlapján ösztönzik az európai jogi személyiségű vállalkozási formák alapítását, az alapvető követelmények ismertetése mellett.⁵²

Előnyként említik, hogy:

- Egynél több EU-országon belüli üzletvezetésnek egyszerűbb a működése, könnyebben átszervezheti tevékenységét egyetlen európai márkanév alatt, és még ehhez külön leányvállalati hálózat létrehozása sem szükséges. De lehetőség van arra is, hogy az európai társaság tulajdonosa egy vagy több leányvállalatot hozzon létre, amelyek egyben európai társaságok is.

- Nagyobb mobilitás az egységes piacon (például: az SE bejegyzett székhelyét áthelyezheti egy másik EU-országba, anélkül, hogy fel kellene számolnia, kivéve a fizetésektelenségi eljárások alatt lévő cégeknél).⁵³

- Egy átlátható keretrendszerben jobban követhető a munkavállalók bevonása a vállalkozás működtetésébe.

Az SE létrehozásával lehetőség nyílik arra, hogy a vállalkozások különböző európai országokban azonos, uniós szabályrendszer alapján működjenek. Általánosságban megállapítható, hogy az európai vállalatokra vonatkozó uniós szabályok minden tagországban azonosak. Az európai részvénytársaság székhelye szerinti országtól függően azonban bizonyos szempontokra eltérő szabályok vonatkozhatnak. Ezek a szabályok például hatással lehetnek arra, hogy mely hatóságokkal kell kapcsolatba lépni, vagy milyen szabályokat kell betartani a munkavállalói részvétellel kapcsolatban. Egyes országok magasabb tőkekövetelményeket írhatnak elő, de legalább 120.000 EUR jegyzett tőkével kell rendelkeznie a társaságnak.

⁵¹ A témában lásd még: RIBAI CSILLA: Az Európai Részvénytársaság. *Európai Műhelytanulmányok*, 95. 2004, HORVÁTHY BALÁZS: Megjegyzések a Societas Europaea koncepciójához. *Jogtudományi Közlöny*, 2003/1. szám, 33–45.

⁵² https://europa.eu/youreurope/business/running-business/developing-business/setting-up-european-company/index_en.htm

⁵³ Az SE évente többször is megváltoztathatja székhelyét. Bár az SE székhelyének ugyanabban a tagállamban kell lennie, mint a központi irodájának, ezt a szabályt az EUB ítélkezési gyakorlata (például a Centros-ügy) gyengítette. Gyakran választott célország Ciprus vagy Luxemburg, amelyek társasági, adó- és munkajogi szempontból rugalmasabb jogszabályokat kínálnak. Lásd: Societas Europaea: The main advantages of establishing a European Company, eBook, October 13, 2022, <https://accace.com/european-company-main-advantages-establishment/>.

Az SE alapítására annak a tagállamnak a jogszabályai vonatkoznak, amely tagállamban az SE székhelye van. Az SE a cégnyilvántartásba történő bejegyzés napján jön létre.

Az European Trade Union Institute 2014-ben szolgáltatott információi alapján kétezeret meghaladó SE számot publikált, megállapítva, hogy európai részvénytársasági statútum 2004. októberi bevezetése óta az SE-k száma évről évre folyamatosan emelkedett. Felhívta a figyelmet arra a tényre is, hogy ezek egy része azonban nem, vagy csak nagyon kevés alkalmazottal működött („üres/mikro SE-k”). Az SE-k kevesebb mint egyhatedét azonosította úgy, hogy ötnél több alkalmazottat foglalkoztatnak („normál SE-k”). A gyakorlatban azonban a „normál SE-k” száma valószínűleg jóval magasabb, mivel az SE-jogszabályok elégtelen közzétételi szabályai miatt továbbra is hiányoznak a foglalkoztatási információk.⁵⁴

Az SE egy globális szereplő képét adva szimbolizálja a vállalat nemzetközi (pontosabban európai) megközelítését, és ezért vonzó az európai vállalkozók számára, akik határokon átnyúló üzleti tevékenységüket szeretnék fejleszteni. Az SE struktúra elfogadásával a társaságok kinyilvánítják, hogy európai talajon és globális hatókörrel rendelkező vállalatok kívánnak lenni.

Az EU-ban néhány nagyvállalat már SE-re változtatta jogi formáját, például a Zalando SE, a Puma SE, a BASF SE, a Fresenius SE, az MAN SE, a SCOR SE, a Strabag SE vagy a Porsche SE.⁵⁵

5.2.2. Az európai szövetkezet (European Cooperative Society; SCE)

Az európai szövetkezet jogi személyiséggel rendelkező uniós társasági jogi forma, amelynek tagjai megőrizve autonómiájukat, egymás között kötött ügyletek révén törekszenek gazdasági és társadalmi tevékenységük fejlesztésére, továbbá saját szükségletük kielégítésére úgy, hogy tagjai kölcsönös javát szolgálja.

A statútum könnyíteni kívánja a szövetkezetek határokon átnyúló és több nemzetre kiterjedő tevékenységét ezzel a választható jogi formával, amely mellett természetesen a nemzeti szövetkezet jogi forma rendelkezésre áll.⁵⁶

Az SCE-t 30.000 euró minimális tőkével lehet létrehozni. Ezt a követelményt sokan akadályként értékelik, legalábbis azok a természetes személyek, akik kismé-

⁵⁴ Total number of registered European Companies (SEs). <https://www.worker-participation.eu/European-Company-SE/Facts-Figures/Archive-of-SE-facts-figures2/Total-number-of-registered-European-Companies-SEs>

⁵⁵ Societas Europaea: The main advantages of establishing a European Company, eBook, October 13, 2022.

⁵⁶ Az európai szövetkezetekről szóló 1435/2003/EK rendelet 10. §.

retű SCEket kívánnának létrehozni, míg mások szerint ez szükséges, mert az elegendő tőke egy vállalat pénzügyi megbízhatóságának egyik indikátora.⁵⁷

Az SCE jogforrási háttere:⁵⁸

- a) az európai szövetkezet statútumáról szóló 1435/2003/EK tanácsi rendelet, a munkavállalók részvételére vonatkozó 2003/72/EK sz. irányelvvel;
- b) a közösségi jogszabályokra tekintettel elfogadott hazai norma (2006. évi LXIX. törvény);⁵⁹
- c) a részletszabályokat rendező szövetkezeti alapszabály.

Az SCE létrehozásának lehetőségei:⁶⁰

- legalább öt természetes személy és bármely társasági formába tartozó szervezet által, amelyek különböző országokban működnek,
- két vállalat vagy öt – legalább két tagállamban lakóhellyel rendelkező – természetes személy által,
- egy másik tagállamban létesítményekkel rendelkező nemzeti szövetkezet átalakításával,
- különböző tagállamok joga alá tartozó két vagy több szövetkezet egyesülésével.

Az SCE-rendelet előírta, hogy a hatálybalépését követő öt éven belül a Bizottságnak be kell számolnia annak alkalmazásáról. Ezért 2010ben elkezdték a felülvizsgálatot.⁶¹ A jelentéshez szükséges adatok összegyűjtése céljából az Európai külső tanulmányt⁶²

⁵⁷ A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának. Az európai szövetkezet (SCE) statútumáról szóló, 2003. július 22-i 1435/2003/EK tanácsi rendelet alkalmazása, Brüsszel, 2012. 2. 29. COM(2012) 72 final 11.

⁵⁸ RÉTI MÁRIA: Az európai szövetkezet (SCE) statútumáról szóló tanácsi rendeletben foglalt általános jellemvonásokról és egyes előírásokról, figyelemmel a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvényre. *Európai Jog*, 2007/1. szám 33–42. és 2007/2. szám, 27–36.

⁵⁹ 2006. évi LXIX. törvény az európai szövetkezetéről. A törvény – a (2) és (3) bekezdésben foglaltak kivételével – 2006. augusztus 18. napján lépett hatályba és az egyes törvényeknek az új Polgári Törvénykönyv hatálybalépésével összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CCLII. törvénnyel megállapított rendelkezéseinek az európai szövetkezet a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvénynek a szövetkezetekre vonatkozó különös átmeneti rendelkezései szerint köteles megfelelni.

⁶⁰ A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának. Az európai szövetkezet (SCE) statútumáról szóló, 2003. július 22-i 1435/2003/EK tanácsi rendelet alkalmazása, Brüsszel, 2012. 2. 29. COM(2012) 72 final, 4.

⁶¹ A Bizottság jelentése a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az európai szövetkezet statútumának a munkavállalói részvétel tekintetében történő kiegészítéséről szóló, 2003. július 22-i 2003/72/EK tanácsi irányelv felülvizsgálatáról (COM(2010) 481, 2010. 9. 16.).

⁶² *Study on the implementation of the Regulation 1435/2003 on the Statute for a European Cooperative Society (SCE)* (Tanulmány az európai szövetkezet (SCE) statútumáról szóló, 2003. július 22-i

készítettet, amelyet 2010 szeptemberében bocsátottak rendelkezésére. 2011-ben az elkészült tanulmánnyal kapcsolatban nyilvános konzultációt indítottak. A Bizottság kilátásba helyezte SCERendelet esetleges felülvizsgálatát. A 2011 októberében elfogadott közleményében⁶³ javasolta az SCERendelet egyszerűsítését, célzottan a nemzeti jogoktól való függetlensége miatt, azt remélve, hogy így könnyebbé válik majd a szociális szövetkezetek esetében annak alkalmazása.⁶⁴

2011 novemberében az uniós és EGT-tagállamokban összesen 24 bejegyzett SCE működött, Magyarországon csupán három.⁶⁵

5.2.3. Európai gazdasági egyesülés (European Economic Interest Grouping, EEIG)

Az európai gazdasági egyesülés (magyar rövidítése: EGE). Az európai gazdasági egyesülést, mint társasági formát, a Tanács 2137/85/EGK rendelete intézményesítette.⁶⁶

Az egységes piac megvalósítása és erősítése érdekében indokoltá vált egy olyan jogi keret biztosítása, amely megkönnyíti a gazdasági élet résztvevőinek a határokon átnyúló együttműködését, a gazdasági integrációt, a nehézségek csökkentését. Magyarországon megalkották a jogharmonizációs kötelezettségből eredő törvényt,⁶⁷ amelynek – a harmadik Gt. hatálybelépésétől – egyetlen szakasza szól az EGE-ről az uniós rendelethez való utalás mellett.⁶⁸

1435/2003/EK rendelet alkalmazásáról): Vezetői összefoglaló és I. rész: Szintézis és összehasonlító jelentés: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/sce_final_study_part_i.pdf és II. rész: Nemzeti jelentések: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/sce_final_study_part_ii_national_reports.pdf.

⁶³ COM(2011) 682: http://ec.europa.eu/internal_market/social_business/index_en.htm.

⁶⁴ A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának. Az európai szövetkezet (SCE) statútumáról szóló, 2003. július 22-i 1435/2003/EK tanácsi rendelet alkalmazása, Brüsszel, 2012.2.29. COM(2012) 72 final, 4.

⁶⁵ Ezekből öt Olaszországban; hét Szlovákiában; egy-egy Franciaországban, Liechtensteinben, Hollandiában, Spanyolországban és Svédországban; három Magyarországon, kettő Németországban és kettő Belgiumban.

⁶⁶ A Tanács 2137/85/EGK rendelete (1985. július 25.) az európai gazdasági egyesülésről (HL L 199/1., 17/1. 1985.7.31., 83–91.).

⁶⁷ 2003. évi XLIX. törvény az európai gazdasági egyesülésről, valamint a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény és a cégnilyintartásról, a cégnilyinosságról és a bírósági cégeljárásról szóló 1997. évi CXLV. törvény jogharmonizációs célú módosításáról. A törvény (a 2. bekezdés kivételével) 2004. január hó 1. napján lépett hatályba.

⁶⁸ Lásd még: TÓTH RÓBERT: Európai Gazdasági Egyesülés. *Céghírnök*, 2003/12. szám, 13-14.; MISKOLCZI BODNÁR PÉTER: Európai Gazdasági Egyesülés. In: HARSÁNYI GYÖNGYI – MISKOLCZI BODNÁR PÉTER – UJVÁRINÉ ANTAL EDIT: *Társasági jog*. Novotni, Miskolc, 2008, 328.

EGÉ-t magán- vagy közjogi jogállással rendelkező társaságok vagy más jogi személyek, illetve természetes személyek hozhatnak létre valamely uniós ország jogának megfelelően, az EU-ban lévő székhellyel, legalább két olyan taggal, akik különböző uniós országokból származnak.⁶⁹

A magyarországi székhelyű európai gazdasági egyesülés alapítására, szervezetére és működésére a Tanács 2137/85/EGK rendeletét kell alkalmazni a 2003. évi XLIX. törvény 1. § (2)-(5) bekezdésében foglalt kiegészítésekkel. A magyarországi székhelyű európai gazdasági egyesülés cégbejegyzéssel a bejegyzés napján jön létre.⁷⁰

A KSH a Jogi személyiségű európai gazdasági vállalkozások közé az alábbiakat sorolja⁷¹

- Magyarországi székhelyű európai gazdasági egyesülés
- Európai részvénytársaság (SE)
- Európai szövetkezet (SCE)
- Európai területi együttműködési csoportosulás (EGTC)

Magyarországon 2014 és 202 között a „Jogi személyiségű európai gazdasági vállalkozás”-ok száma 30 és 36 között mozgott.⁷²

5.3. Zsákutcák: nem megvalósult tervek

5.3.1. Európai zártkörű társaság

Az európai zártkörű társaság (Societas Privata Europaea, SPE) hasonlít az európai részvénytársasághoz, azzal az eltéréssel, hogy hiányoznak azok az adminisztratív, bürokratikus és költséges jegyek, amelyek alapján – a korábbi remények szerint – egy népszerű alternatív társasági forma lehetett volna. A hosszú, fordulatokkal teli szabályozás-tervezet útja végül nem zárul sikerrel.

A tervezetet a Parlament 2009-ben tárgyalta, azonban – több tagállam ellenálása miatt – nem fogadták el. Hosszú tárgyalások után sem tudtak megállapodni a tagállamokkal, a vita tárgyát képezte például a székhely és a fő iroda különválasz-

⁶⁹ Összefoglaló a 2137/85/EGK rendelet – az európai gazdasági egyesülés c. dokumentumról. <https://eur-lex.europa.eu/HU/legal-content/summary/european-economic-interest-grouping.html>.

⁷⁰ Magyarországi székhelyű európai gazdasági egyesülés. https://www.ksh.hu/apps/meta.leiras?p_lang=HU&p_ot_id=300&p_obj_id=0491;B&p_id=138

⁷¹ A gazdasági szervezetek gazdálkodási forma szerinti osztályozása. https://www.ksh.hu/apps/meta.objektum?p_lang=HU&p_menu_id=310&p_almenu_id=301&p_ot_id=300&p_level=2&p_obj_id=0491;AJ

⁷² Központi Statisztikai Hivatal Összefoglaló táblák (STADAT). https://www.ksh.hu/stadat_files/gsz/hu/gsz0002.html.

tásának lehetősége, illetőleg a munkavállalói részvétel szabályozása. Ennek ellenére a Bizottság nem változtatta meg az álláspontját, miszerint az európai kis- és középvállalkozásoknak szükségük van uniós szintű támogatásra, különösen az akkori gazdasági helyzetre tekintettel.⁷³

5.3.2. Egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság

Az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság (SUP, *Societas Unius Personae*) – az európai részvénytársaságtól (SE) eltérően – nem egy önálló szupranacionális jogi forma, hanem egy nemzeti jogokban megjelenő kis klón, amely – az alapkoncepció szerint – az irányelv útmutatásai alapján a nemzeti egyszemélyes kft.-k létesítését ösztönözte volna.

2014 áprilisában a Bizottság az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságokról szóló irányelvre irányuló javaslatot benyújtotta, amelynek célja az egyetlen tulajdonossal rendelkező társaságok megalapításának megkönnyítése lett volna az Európai Unióban.⁷⁴

Az irányelvtervezet a vállalkozások, különösen a kkv.-k határokon átnyúló tevékenységeit és az egyszemélyes társaságok más tagállambeli leányvállalatként történő létrehozását kívánta elősegíteni, hogy bekerüljenek a belső piac vérkeringésébe, és hogy éljenek annak lehetőségeivel. Ennek érdekében az egyszemélyes társaságok alapítására vonatkozó egységes szabályozási keretet kívánt bevezetni.

A Bizottság 2015. március 7-én visszavonta a javaslatot. Ezt követően, 2015. május 28-án az Európai Tanács megállapodásra jutott az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságról szóló irányelvtervezet kompromisszumos szövegéről. Ez a szöveg alkotta a Tanács általános megközelítését, amely az Európai Parlamenttel folytatandó tárgyalások alapjául szolgált.⁷⁵

Lehetett látni a folyamatot, ahogyan jelentős mértékben megváltoztatták a tervezet tartalmát, a Tanács törölte az eredeti bizottsági javaslatból a vállalkozás székhelyének és tevékenységi helyének szétválasztásával kapcsolatos rendelkezé-

⁷³ SÁNDOR ISTVÁN: Változási tendenciák a társasági jogban a 21. század elején. *Gazdaság és Jog*, 2011/1. szám, 18.

⁷⁴ Európai Bizottság, Brüsszel, 2014.4.9., COM(2014) 212 final, 2014/0120 (COD). Javaslat Az Európai Parlament és a Tanács Irányelve az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságokról.

⁷⁵ Egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságok: a Tanács megállapodott az általános megközelítésről. <http://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2015/05/28-29-compet-single-member-private-companies/> (Letöltés ideje: 2015. 10. 12., azóta az oldal már nem elérhető).

seket. Ehhez hasonlóan a munkajogi vonatkozások is a meglévő nemzeti jogszabályok hatálya alatt maradnak.⁷⁶

Az eredeti elképzelés szerint az új társasági forma tehát az egyes tagállamok nemzeti jogrendszerében jön volna létre. Ezeknek a társaságoknak az induló tőkéjére (amely legalább egy euró), szervezetére és minden fontosabb kérdésre vonatkozó követelményt követendőket megadtak volna. Az a nemzeti kft.-t, amely eleget tett ezen előírányzatoknak, a „SUP” megnevezést kapta volna (minden tagállamban), és a kft. altípusként működött volna.⁷⁷

A fenti törekvések és módosításokat követően, a javaslatot végül 2018-ban visszavonták.⁷⁸

6. Az összehasonlító jogból levont tapasztalat és a mintakövetés

6.1. Mit tekintünk modellnek, mintának?

Az összehasonlító jogi kutatásokból levont következtetések jelentőségét nem kell ehelyütt bizonyítani, ez a társasági jogban különösen hasznos és tanulságos. Mintákat követünk, a nemzetek szabályozási környezetéből adódó különbségeket pedig igyekszünk a piaci versenyben kamatoztatni.

Más európai jogrendek alapvető struktúráját a formálódó európai jogi térség szemszögéből szükséges vizsgálni és tisztelni kell azok történelmi tapasztalatait, a fejlődésük egyes lépcsőit, jogi és tudományos stílusukat, és ennek tudatában fejleszthetjük saját hagyományunkat.⁷⁹

A nemzeti modellek hatással lehetnek más nemzetek jogára és kölcsönhatásba kerülnek Európai Unió társasági jogával. Az uniós szabályok formálják a tagállamok szabályozási profilját.⁸⁰

⁷⁶ Európai Bizottság, Brüsszel, 2014.4.9., COM(2014) 212 final, 2014/0120 (COD). Javaslat Az Európai Parlament és a Tanács Irányelve az egyszemélyes korlátozott felelősségű társaságokról (A továbbiakban: Javaslat) 6. fejezet, 16. cikk (1)-(5).

⁷⁷ Egyszemélyes korlátozott felelősségű társaságok: a Tanács megállapodott az általános megközelítésről. Forrás: <http://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2015/05/28-29-compet-single-member-private-companies/> (2015. 5. 28. frissítve: 2015. 6. 08.) (Letöltés ideje: 2015. 10. 12.); SCHMIDT, JESSICA: Die Societas Unius Personae (SUP) – eine neue „europäische“ Option für Familienunternehmen? *Zeitschrift für Familienunternehmen und Stiftungen*, 2016/6. szám, 232.

⁷⁸ BUX-MOŞ-MACIEJEWSKI: i. m. 7.

⁷⁹ ARMIN VON BOGDANDY: A nemzeti jogtudomány az európai jogi térségben, *Magyar Jog*, 2012/4. szám, 251.

⁸⁰ Részletes kifejtését lásd: SZIKORA VERONIKA: Társasági jogi szabályozási modellek Európában. *Gazdaság és Jog*, 2018/5. szám, 9–16.

KISFALUDI ANDRÁS véleménye szerint Magyarország kellően nyitott a fő nemzetközi irányok követésére, erre a nemzetgazdaságunk mérete is predesztinálja. Az általánosan elfogadott fejlődési irányokat a gazdasági viszonyokat szabályozó joganyag formálásában is figyelembe vesszük, hogy legalább a jogi háttér miatt ne szenvedjünk hátrányokat a nemzetközi gazdasági szintéren.

6.2. Az európai társasági jogi mintaszabályozás alternatív útja: a *European Model Company Act*

„Az EMCA célja, hogy inspirációt biztosítson a társasági jog számára az európai tagállamoknak és azon túl.”⁸¹

Az európai társasági jogi mintaszabályozás (*European Model Company Act*, EMCA – Európai társasági modelltörvény) a tagállami fejleményeket is figyelembe vevő, korszerű és rugalmas modellt, szabadon választható utat kívánt nyújtani a jogalkotóknak és a jogalkalmazóknak. A kezdeményezés nem a nemzeti társasági jogok közvetlen harmonizálására törekedett, hanem a különféle nemzeti rendszerek sajátosságainak megértését kívánta előmozdítani.⁸²

2007 szeptemberében a dániai Aarhusi Egyetemen tartotta első ülését a PAUL KRÜGER ANDERSEN és THEODOR BAUMS professzorok kezdeményezésére létrejött EMCA-csoport, amely egy európai társasági modelltörvény megalkotását tűzte célul.

A csoport tagjai elismert, társasági joggal foglalkozó tudósokból áll, akik széleskörű tapasztalattal rendelkeznek nemzeti és uniós szintű jogszabályok kidolgozásában is. Magyarországról Kisfaludi András vett részt a csoport munkában, aki az 2013-as magyar Ptk. kodifikációs munkájában is meghatározó jog- és véleményformáló szerepet töltött be.⁸³ Az EMCA-csoportban mind a 27 tagállamot egy-egy

⁸¹ PAUL KRÜGER ANDERSEN – JAN BERTIL ANDERSSON: *European Model Companies Act (EMCA)*, 2017. (First edition); Nordic & European Company Law Working Paper LSN Research Paper Series No. 16-26., 1-400. Online elérhető: <https://cesifn.it/wp-content/uploads/2018/09/EMCA.pdf>), rövid verzió: 1–87. <https://pure.uva.nl/ws/files/42103448/22019834.pdf>

⁸² THEODOR BAUMS – PAUL KRÜGER ANDERSEN: *The European Model Company Law Act Project*, March 1, 2008, ECGI – Law Working Paper, No. 97/2008, DOI: <https://doi.org/10.2139/ssrn.1115737>, THEODOR BAUMS: *Europäische Modellgesetze in Gesellschaftsrecht*. Institut for Law and Finance, Working paper series, No. 75, 01/2008. (1-10.) Online elérhető: https://publikationen.ub.uni-frankfurt.de/opus4/frontdoor/deliver/index/docId/142/file/ILF_WP_075.pdf. Lásd még: TOBIAS KAHNERT: *Rechtsetzung im Europäischen Gesellschaftsrecht, Harmonisierung, Wettbewerb, Modellgesetze*. Mohr Siebeck, Tübingen, 2012, 207–282.

⁸³ SZIKORA VERONIKA: Kisfaludi András jogformáló kéznyoma a Ptk. kodifikáció társasági jogot érintő pontjain. In: TÖKEY, BALÁZS (szerk.): *Liber Amicorum – Ünnepi tanulmányok Kisfaludi*

szakértő tag képviseli. A munkacsoport ad hoc jelleggel, a megvitatandó témától függően más szakértőkkel is kiegészülhet.⁸⁴

Az EMCA első „végleges” szövegének-tervezetét 2015 szeptemberében mutatták be a bécsi Gazdasági Egyetemen a European Company and Financial Law Review által szervezett nemzetközi konferencián.⁸⁵

Az EMCA-debütálásán elhatározták, hogy „a tervezet még nem teljes mértékben érett meg a főpróbára, így kisebb-nagyobb átdolgozásra van szükség”. Az EMCA célja egy alternatív út felkínálása a társasági jogharmonizáció és jogközelítés intézményesített lehetőségei (és kötelezettségei) mellett, amelynek egyes részeit (akár az egészet is), az egyes nemzeti társasági jogok fejlesztésére is fel lehet használni. Az EMCA a normaszöveg mellett magyarázatokat is tartalmazott.

VENTORUZZO szerint az EMCA nagyratörő projektjére, mint bátor és üdvözlendő kezdeményezésre kell tekinteni, az EMCA angol nyelvű szövegének elkészülte fontos lépés a további viták és az európai integráció felé. Azzal a hasonlattal élt, amely szerint EMCA egy újszülött, amit most a vízbe dobták, de meg kell könnyíteni az előrehaladását, hogy simán ússzon az európai jog gyakran veszélyes áramlataiban.⁸⁶

Többen az EMCA előfutárának a Principles of European Contract Law (PECL) és a Draft Common Frame of Reference of European Private Law (DCFR) dokumentumokat tekintik, illetve az Amerikai Egyesült Államokban elkészített modelltörvénnyel (Model Business Corporation Act) hasonlítják össze.⁸⁷

Az EMCA végleges verzióját 2017 márciusában Rómában adták át „hivatalos és ünnepélyes” keretek között a nyilvánosságnak.⁸⁸

Az EMCA-projekt hasznossága és hatékonysága tekintetében eltérők a vélemények. Néhányan pesszimisták, sőt annak legitimitását is vitatják, mások jó kezdeményezésnek és követendőnek tartják, amely – nyilvánvalóan – közvetetten kihat a jogközelítés megvalósulására.

András 65. születésnapjára. Wolters Kluwer Hungary, Budapest, 2023, 98–105., THEODOR BAUMS – KISFALUDI ANDRÁS: Az Európai Társasági Modelltörvény. *Magyar Jog*, 2009/5. szám, 308–317.

⁸⁴ BAUMS – ANDERSEN: i. m. 8., ANDREA VICARI: *European Company Law*. De Gruyter, Berlin, Boston, 2021, 30.

⁸⁵ Lásd még: *The European Model Company Act (EMCA) Draft*, 2015., 16., MARCO VENTORUZZO: *The New European Model Company Act*. Online publikálva: 2015. 10. 14.: <https://corpgov.law.harvard.edu/2015/10/14/the-new-european-model-company-act/>

⁸⁶ VENTORUZZO: i. m. 2.

⁸⁷ VERESS EMŐD: Bemutatták az Európai Társasági Modelltörvény tervezetét. <http://jog.tk.mta.hu/blog/2015/09/europai-tarsasagi-modelltorveny-tervezete>, publikálás ideje: 2015 szeptember 24.

⁸⁸ ANDERSEN: i. m. 1.

Az EMCA átütő sikert nem ért el mostanáig, ám az mindenképpen leszögezhető, hogy egy terjedelmes és komoly jogi tartalmú művet hoztak létre a projekt résztvevői, amelyek bizonyosan lesznek értékelhető hozadécai.

Az EMCA-t olyan dinamikus „jogszabály”-ként lehet tekinteni, amelyet folyamatosan fejleszteni lehet a modern vállalkozások változó környezetének és piaci feltételeinek megfelelően. Az EMCA a hagyományos merev jogalkotással szemben megfogalmazott kritikák egy részét kiküszöböli, az európai társasági jog informálisabb és organikusabb konvergenciáját kínálhatja majd.⁸⁹

A csoport független a gazdasági szervezetektől, valamint a tagállamok kormányaitól és az Európai Bizottságtól. Az EMCA nem rendelkezik és nem is törekszik politikai erő megszerzésére. Az EMCA projekt nem az EU Bizottság projektje, azonban információ zajlik közöttük, a Bizottság munkatársai képviseltethetik magukat a munkacsoport ülésein. Az EMCA hatása így végső soron a minőségén és hasznosságán múlik majd.⁹⁰

Abstract

BEYOND AND WITHIN BORDERS – COMPANIES IN THE EU AND NATIONAL LAW

Hungary joined the European Union 20 years ago. In connection with this, the article reviews the main points of EU company law, with special reference to company law directives, EU company forms and the latest initiatives of the EU, as well as the relationship between EU and national legislation. Within the framework of legal harmonisation and unification, the aim of European company law is to promote the efficient operation and competitiveness of companies and their free movement within the internal market. In today's changing economic, social and legal environment, company rules also need to adapt to new challenges. On the way to its solution, there are also many questions and critical remarks to which we are looking for answers.

Keywords: *European Union; European Company Law; Comparative Law; Harmonisation of law; Codification; Company Law Directives.*

⁸⁹ ANDERSEN: i. m. 1.

⁹⁰ BAUMS – ANDERSEN: i. m. 8., ANDERSEN: i. m. 2.